

Hồ Thiền Quang

Vốn là một vùng đầm lầy trồng sen, ban đầu hồ được đặt tên là Liên Thủy. Trước đây hồ lan rộng tới các phố Trần Quốc Toàn, Nguyễn Bình Khiêm, Yết Kiêu... và có đoạn ăn thông với hồ Bảy Mẫu. Những năm 1920 -1925, hồ bị lấp dần để làm phố, nên chỉ còn hình dạng như ngày nay.

Tên hồ bây giờ là lấy tên thôn Thiền Quang ở phía đông nam hồ. Lại còn vì phía tây hồ nằm sát ngay chùa Quang Hoa (phố Trần Bình Trọng). Thiền Quang có nghĩa là ánh sáng thiền. Cái tên hồ thật đẹp song nhiều người lại gọi chệch thành Thuyền Quang, không mang ý nghĩa gì. Được ngồi nghỉ ngơi bên hồ, trước mặt nước tĩnh lặng, hắt lên ánh sáng "thiền tâm", lòng người ta trở nên thư thái, thanh thản hơn. Thời Pháp thuộc, hồ còn có tên là Ha-le, theo tên của con phố phía bắc hồ (nay là phố Nguyễn Du).

Hiện nay có bốn phố bao quanh hồ là: Nguyễn Du ở bờ bắc, Trần Bình Trọng bờ tây, Trần Nhân Tông bờ nam và Quang Trung bờ đông. Hồ nằm án ngữ trước cổng chính công viên Lê-nin. Ở góc tây nam hồ có hòn đảo nhỏ, có một chiếc cầu gỗ bắc từ góc phố Trần Nhân Tông - Trần Bình Trọng đi vào. Đảo này thuộc câu lạc bộ thanh niên, có hội trường để hội họp, sinh hoạt, biểu diễn văn nghệ, có nhà thuyền, xe đạp nước cho khách bơi lượn trên hồ. Ngoài ra còn có căng- tin bán đồ giải khát cho du khách ngồi nhâm nhi, ngắm cảnh hồ.

Trừ phố Trần Bình Trọng có nhiều nhà dân nằm ở sát mặt hồ, ba phía còn lại đều có những vườn hoa nho nhỏ đặt nhiều ghế đá cho mọi người ngồi nghỉ ngơi, hóng mát, ngắm cảnh. Xung quanh hồ Thiền Quang có khá nhiều cây xanh. Đặc biệt, dọc phố Nguyễn Du có hàng cây cao đặc chủng mà mùi hoa của nó là mùi đặc trưng cho Hà Nội. Đó là hương hoa sữa nồng nàn vào mỗi dịp thu sang. Cùng với hương hoa sữa, hồ Thiền Quang đã đi vào thơ ca, đã trở thành kỷ niệm khó quên với nhiều thế hệ thanh niên nam nữ Hà thành.

Mỗi thời đều có các nhân vật có tiếng của Hà thành sống quanh hồ Thiền Quang: nhà văn nữ Mộng Sơn, ở ngõ chùa Quang Hoa; nhà văn Đỗ Quang Tiến ở phố Trần Bình Trọng; nhà thơ, nhà sử học Phạm Huy Thông ở phố Hồ Xuân Hương; họa sĩ Nam Sơn ở phố Nguyễn Du; nhà điêu khắc gốm Nguyễn Chi... Dường như cảnh hồ Thiền Quang thanh tịnh, đầy thi vị đã tăng thêm nguồn cảm hứng trong sáng tác cho các nghệ sĩ. (TBDL)